

Denne artikkelen kan kopieres fritt og viderefremidles til andre.

En forutsetning er at navn på utgiver (Strinda historielag), årbokas årstall og forfatter(e) oppgis.

Det må ikke foretas endringer i artiklene.

Det er ikke tillatt å skanne eller kopiere bilder i bøkene for bruk i andre sammenhenger.

Strinda den gang da - en billedkavalkade

Tekster ved Kristofer Grendahl, Asbjørn Johansen, Randi Moxness, og Knut L. Vik

Foto utlånt av Alf Ramstad

Ramstad.

Opprinnelig husmannsplass under Dragvoll. Utskilt som eget bruk i 1848. Areal 66 da. I 1935 hadde eiendommen 60 da. dyrket jord og 8 da. udyrket. Besetning: 2 hester, 1 storfe, 20 svin. Selve gårdsanlegget ble vanligvis kalt Gammelramstad og lå 50 m syd for Jonsvannsvegen.

Bygningen på bildet ble oppført i 1901 (ca. 2 års byggetid), og ligger ved kryss

set Jonsvannsvegen / Granåsvegen. I 1916 kjøpte Jon Theodor Gundersen gården. Hans kone, Ingeborg, drev dagligvarebutikk, og i 2. etasje kafe. Eiendommen ble overtatt av sønnen Guttorm Ramstad og hans kone Ragnhild, som drev butikken til 1960. Det var en typisk landhandel - "Kolonial Mel Fede & Kortevarerforretning" som det står på fasaden.

Strindens faste amtsskole

Postkort sendt 1914. Foto: Sødahl

I 1875 vedtok Stortinget å sette i gang amtsskoler med offentlig støtte, i motsetning til de grundtvigske, frilynte ungdomsskolene. Det var trolig både religiøse og politiske årsaker til dette. Amtsskolen på Strinda var en viktig og god skole med dyktige lærere, bl. annet Peter Dybdahl, som var styrer fra 1879 - 1909. Han fikk Borgerdådsmedaljen.

I de første 26 årene var skolen ambulerende - den flyttet fra bygd til bygd og var ett år på hvert sted. Det ble behov for et fast tilholdssted i en egen bygning, og Strinda ble valgt. Den nye skolebygningen ble bygd i 1902 på tomt som ble utskilt fra Reitgjerdet.

Søndre Trondhjems amt fikk navnet Sør-Trøndelag fylke i 1918, og amts-

skolene ble fylkesskoler. Fylkesskolen på Moholt ble nedlagt i 1927. Fra 1934 ble Sør-Trøndelag fylkes arbeidsskole opprettet i bygningene med en snekker- og en smedlinje, og den var i virksomhet til 1960 bortsett fra 3 års okkupasjon under krigen. Skoleåret var fra oktober til mai.

Høsten 1960 ble skolen yrkesskole med linje for jern og metall og for trearbeidsfag.

Fra 1976 var skolen en videregående skole med linjer for yrkesfag. Etter noen år med AMO-senter, overtok Gerhard Schøning skole bygningene i 1996 og drev et ressurscenter. Dette ble avviklet sommeren 2000.

Fotografert av Widerøes Flyselskap.

Kopi fra Universitetsbiblioteket i Trondheim

Voll forsøksgård rundt 1954

Voll gård ble utparsellert fra Moholt Østre, bnr. 7, i 1899. I 1911 kjøpte Staten gården og opprettet Statens forsøksstasjon i jordbruk for Trøndelag og Møre. Gården var bare på 64 mål, så i 1912 ble det kjøpt til en parsell på ca. 20 mål.

I 1954 bodde forsøksleder Peder J. Løvø (leder fra 1920 - 1960) med familie i hovedbygningen. Budeie Tora Gust bodde i det huset som nå heter Gulhuset, familien Hofslie bodde i huset med saltak nærmest Steinanvegen. Dette huset ble flyttet da Voll studentby skulle bygges og er nå "Rødhuset" ved siden av Gulhuset. Forsøksassistent Eikeland bodde i det typiske 1938-huset lengst til venstre

på bildet. Forsøksfeltene med forskjellige kornslag vises nederst på bildet.

Voll forsøksgård ble nedlagt i 1983, og aktiviteten ble overført til Statens forsøksstasjon på Kvithamar i Stjørdal.

I dag er gården en 4H-gård - et sted hvor byens barn kan oppleve en gård med forskjellige dyr. Gården eies fra 1989 av Sør-Trøndelag Landbrukssekskap.

Gulhuset leies og drives av Trondheim kommune, Kultur og fritid, Strinda. Huset benyttes til diverse aktiviteter, bl. annet en ungdomskafe.

Bilde utlånt av Guro Tiller

Såing på Voll forsøksgård i 1920-årene

Fra venstre ser vi Ole Hofslie, Anton Aune og Fjærli, alle ansatt ved Voll. Forsøksfeltene med korn kunne være ganske smale, og var markert med et snøre, som bildet viser.

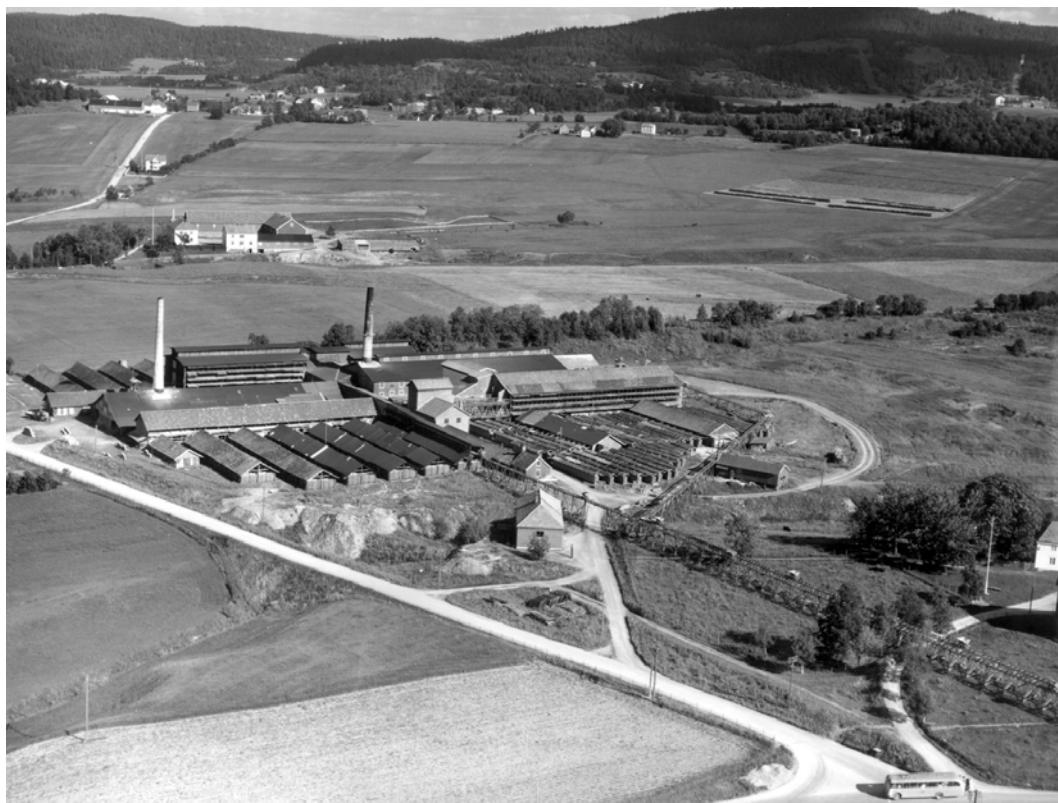
Huset bak til venstre er Strinda Handels-samlag (Strinda Samvirkelag), opprettet i 1917.

Huset til høyre er forsamlingslokalet Veiskillet. Lokalet ble bygd av Strindens totalavholdsforening i 1896. Samme året leide Strindens telefonselskap to rom i 2. etasje. Telefonselskapet hadde sin hovedsentral der til telefonen ble automatisert i 1948. Televerket kjøpte Strindens Aktietelefonselskab i 1937.

Mot slutten av krigen ble noen rom på Veiskillet brukt som klasserom for Åsvang skole etter at tyskerne okkuperte skolen. Etter krigen hadde skolen en del handarbeidsundervisning der.

Veiskillet var i mange år det viktigste forsamlingslokalet på Strinda. Det var fast juletreffestolokale for avholdslaget, søndagsskolen, misjonsforeninger og Åsvang skole. Foreldreforeningen ved Åsvang skole ble stiftet der, og de hadde sine møter der.

Veiskillet ble revet i desember 1997.

Fotografert av Widerøes Flyselskap 8. juli 1952.

Kopi fra Universitetsbiblioteket i Trondheim

A/S Strindens Teglverk

Gårdbruker og stortingsmann Paul Fjermstad solgte i 1898 Søndre Reitgjerdet til et privat interessentselskap av teglverkskyndige folk fra Ullensaker, og driften av teglverket begynte allerede i 1899, men det gikk ikke så bra. A/S Strindens Teglverk ble stiftet i 1900 med 73 aksjer a kr. 1000, og blant aksjonærene var det også strindinger, bl. annet Paul Fjermstad. Driften varte til 1975.

På 1930-tallet var teglverket det største nordafjells, det hadde en årlig kapasitet

på ca. 6 mill murstein, drenerør og noe takstein. Det ble i 1938 tatt ut 150 m³ leire hver dag. På begynnelsen av 1960-tallet var arbeidsstokken 70 mann.

Gården øverst til venstre på bildet er Granåsen, og oppe i høyre hjørne er Dragvoll. Rett over teglverksbygningene på bildet er Angelltrøa Hovedgård, og vi ser jordene hvor det på slutten av 1960-tallet ble bygd en hel bydel - Angelltrøa.

Fotografert av Widerøes Flyselskap 8. juli 1952.

Kopi fra Universitetsbiblioteket i Trondheim

Reitgjerdet

Reitgjerdet var opprinnelig en ganske stor gård (krongods), men fra 1685 er den i privat eide. Siden er flere gårder og parseller utskilt: 1855 Karlseng (50 da) som senere ble pleiestiftelse og psykiatrisk sykehus, 1859 Lille Reitgjerdet (Buckhaugen), 1862 Sommerro (138 da) som ble lagt til pleiestiftelsen, 1862 Bekkevold (50 da).

Etter at Strinden Teglverk hadde tatt ut leira på selve Reitgjerdet, ble det i 1939 bygd bru for kabelbane over Brøsetvegen for vagger som transporterte leira fra Lille Reitgjerdet og deretter fra Søndre Moholt.

Vi ser Brøsetvegen sett nordover fra "Nygårdsbakken".

Den første husklyngen på vestsiden av vegen var stort sett boliger for folk som arbeidet ved Strinden Teglverk. I den neste husklyngen bodde folk som enten arbeidet ved teglverket eller ved Reitgjerdet sykehus. Husene i disse områdene var bygget i 1920- og 1930-årene.

Husene som ligger øverst midt på bildet, ble satt opp rundt 1950 og tilhørte pleiere ved Reitgjerdet sykehus. Området ble omtalt som "Selbu" lenge før det kom bebyggelse der, nå heter det Brøset Hageby.

Husrekken langs Brøsetvegen øverst til høyre tilhørte også pleiere ved sykehuset og ble bygd i midten av 1930-årene.

Hesjer på Angelltrøa i 1911

Postkort. Foto: Hilfling Rasmussen

Bildet er tatt mot vest midtveis mellom Jonsvannsvegen og gården. Angelltrøa Hovedgård, som er det offisielle navnet nå, ble kjøpt på auksjon etter stiftsprost Jonas Angell i 1829 av brødrene Anders og Christian Lassen, og 4 år senere ble Anders Lassen eneeier. Han kjøpte i 1835 Moholtaunet og plassen Moholttrøen, og i 1843 kjøpte han en stor parsell av Dragvoll. Området på bildet var beitetrø inntil midten av 1800-tallet. Da ble det oppdyrket.

Ved enden av høyhesja står Anders Lassen, som eide gården fra 1903 til 1942. Det meste av jorda ble i 1967 kjøpt eller bygslet av Ungdommens Egen Heim til

utbyggingsformål. I bakgrunnen på venstre side av bildet - mot vest - ser vi Strinda kirke og Amtsskolen.

Helt til høyre på bildet ser vi hest og høyvogn. På høyvognene brukte enkelte gårdbrukere høye grunder både foran og bak og på sidene, mens hos andre var det grunder bare foran og bak. Når høylasset var lesset ferdig, ble den "stanga" som rytteren har på skuldra, festet til grinda foran med en krok, og så ble den festet bak med en stram kjetting. På noen gårder brukte man vogner med 4 hjul som på dette bildet, andre foretrakk vogner med 2 hjul.

Fotografert av Widerøes Flyselskap 8. juli 1952

Kopi fra Universitetsbiblioteket i Trondheim

Dragvoll i 1952

Dragvoll og de to Loholt-gårdene fikk samme eier ca. 1680, men eierforholdene deretter er meget kompliserte fordi gårdparter ble solgt og i noen tilfelle kjøpt tilbake. I stor utstrekning var det høye offiserer og rike kjøpmenn som var eiere. I 1839 kjøpte Engelbrigt Thun gårdene, og i 1840-årene solgte han jord til gårdene Dalset, Dragvollhaugen (Haugen), Ramstad, Åsheim, Høiset, og dessuten en stor parsell til Angelltrøa. Ifølge tradisjonen var det eieren i 1850, Gustav Olsen, som oppførte disse uthusbygningene, som brant i 1981. Våningshusene er eldre. I 1881 kjøpte Arnt Grendahl gården, som da hadde 350 da. dyrket jord og 50 da. udyrket. Det ble

drevet vanlig jordbruk med høy, korn, poteter, rotvekster, melkeproduksjon og forskjellige husdyr. 3. generasjon Grendahl eide gården inntil den ble kjøpt av Staten til universitetsformål.

I øverste høyre hjørne på dette bildet fra 1952 er gården Dalset. Mellom gårdsanlegget og den skogbevokste myra er den gamle Jonsvannsveien (inntil 1880). Den krumme veien gikk ned til Ramstad.

Universitetssenteret på Dragvoll ble åpnet i 1979.

Postkort brukt 1906. Utgitt av J & Co - nr. 150

Dampskipet Comfort på Jonsvatnet.

Rundt århundreskiftet dukket dampskipet Comfort opp på Jonsvatnet sommerstid. Comfort var et fartøy for folk fra Trondheim på lysttur.

Comfort var bygget av tre i Kristiania i 1890. Den var 32 fot lang, 6,6 fot bred og 3 fot dyp med en kullfyrt høytrykksmaskin. Comfort var sertifisert for 25 passasjerer. Eier og fører var Kristian Kragmo i Osen. Der hadde han en villa og brygge og slipp for båten.

Kragmo opererte i samarbeid med restauratør Karelius Svendson på Kuset Hotell og Gjestgiveri. I stedet for å kjøre med hest hele vegen til Kuset valgte selskapene båtturen. Turene gikk vanligvis

bare lørdag og søndag - båten kom dampende innover vannet i 10-tiden om formiddagen.

I tillegg til Kuset var det også et serveringssted på Mølmansøy hvor båten hadde anløp. Turene gikk også til Øvre Gjervan og Hammer etter ønske fra selskapet ombord. I 1909 gikk Comfort sin siste tur. Båten endte sine siste dager i Osen.

I bakgrunnen ser vi Nedre Jervan.

Kilde: Olaf Engvik: Innsjødampen - rutebåter på Trøndelags innsjøer 1871 - 1978. Adresseavisens forlag, 1978.

Osen i 1920-årene

Dette bildet er tatt fra Vikeraunet Nedre og viser bebyggelsen på østre side av Osen.

Bebyggelsen nærmest sagbrukstomta (helt til høyre i bildet) er den tidligere meieribygnings som sto på gården Fredrikkested midtveis i Osbakken eller Meieribakken, som det het på den tid. Gården er nærmeste nabo til Solbakken skole. Meieriet ble opprettet i 1897 og nedlagt i 1923. Bygningen ble revet på 1920-tallet, fraktet til sitt nye sted og gjenreist. Bygningen står fremdeles og er nyrestaurert til bolig.

Dette er et prospektkort utgitt av Ellef Solem som også hadde butikk og postkontor på gården Fredrikkested. Kortet er brukt i 1934, men bildet er nok eldre

enn det. Postkontoret ble opprettet i 1900. Det var da et brevhus og het Jonsvandets meieri. Posten ble stemplet med et stempel med nummeret 507. I 1908 ble brevhuset oppgradert til poståpneri med navnet Jonsvatnet, og et stempel med postkontornavnet ble tatt i bruk. Jonsvatnet postkontor ble nedlagt 1. november 1993.

Vegen som tar av midt på bildet, er Osvegen til Reppe.

Vegen nærmest var veggen til sørsiden av Jonsvatnet inntil det kom bru ved Solbakken i 1927.

Sagbruket var Ranheim sagbruk, trolig eid av Huitfeldt, som også eide et stort anlegg i Ilsvika.

Kopi fra Universitetsbiblioteket i Trondheim

Billøp på Jonsvatnet 15. mars 1925

Disse to fotografiene er tatt av fotograf A. Chr. Hassel, Trondheim, under et billøp på Litjvatnet, nærmere bestemt rett øst for gården Engelsås. I bakgrunnen skimtes husene på gården Siim.

Disse billøpene var meget populære og trakk til seg et tallrikt publikum for å bive begivenheten. Nå er det utenkelig å satse på slike arrangement på grunn av usikker is. De senere års klimaendring har totalt endret vintermiljøet ved Jonsvatnet, som overalt ellers i verden.

Det var også travløp på Litjvatnet i mange år.

Kopi fra Universitetsbiblioteket i Trondheim

Bilder fra min skolevei fra Østmarka til Strindheim.

Bilde fra rundt 1950

Bilde 1

Av Ragnhild E. Lande

I 1948 hørte Lade til Strinda kommune, og alle ungene på Lade gikk på Strindheim skole.

Jeg vokste opp på Østmarka sykehus (bilde 1). Funksjonærboligen hvor jeg bodde, sees ikke på bildet. Den ligger nesten ved sjøen i venstre kant av bildet. De store bygningene mot sjøen på bildets venstre halvdel er stort sett satt opp av tyskerne, noen finnes ennå som en del av NGU.

Den første bit av skoleveien sees ikke fordi den gikk gjennom en fyldig lønne-

allé, men kommer godt fram over haugen der ”søsterhjemmet” på Østmarka lå. (to store hvite sammenbygde bygninger, i dag administrasjonsbygg for Trøndelag psykiatriske sykehus.) Selv om det gikk en vei utenom selve sykehusområdet, gikk vi oftest mellom kjøkkenbygningen til venstre (med pipa til fyrhuset like ved) og det daværende administrasjonsbygget, begge godt bevokst med villvin. Videre gikk veien mellom forvalterboligen og uthusene og videre forbi overlegeboligen i nederste venstre hjørne. Like utenfor kanten av bildet møtte den veien fra Fagerheim. Ellers ser vi på bildet fem av de seks daværende avdelingene på Østmarka. Sjø-

Østmarken pr. S

Postkort brukt 1903

kanten fra om lag midten på bildet og mot høyre er badeplassen Djupvika. Mellom jordene ned mot sjøen ser vi den idylliske plassen Haugen.

Gården Østmarken (bilde 2) ble i 1914 solgt til Trondhjems by og Søndre og Nordre Trondhjems amt, og byen og fylkene bygde psykiatrisk sykehus på gårdene Østmarken og Spannet. Funksjonærboligen hvor jeg vokste opp, var bygd på branntomten etter gården Østmarken. Den har i dag adresse Leiv Erikssons vei 32. Veien fram til gården

var i min barndom en flott lønneallé (i dag Throne Holsts allé). I tørrvær tok vi stien over jordene, forbi Sjømennenes aldershjem (bilde 3) direkte mot Lade gård. Stien gikk faktisk ennå i 50-årene i det tydelige skillet mellom jordene som vi ser på bilde 2. Lengst til venstre mot sjøen ser vi Kjerringberget. Bildet er tatt om lag der høghusene på Østmarkneset ligger i dag.

På Lade gård (bilde 4) hvor Norges Lærerhøgskole holdt til, bodde venninna mi. Herfra gikk skoleveien til Lilleby.

Kopi fra Universitetsbiblioteket i Trondheim

Bilde 5 - fra rundt 1910

Bilde 4
Fra 1922 da Norges
Lærerhøgskole ble opprettet.
Foto: Sødahl

Derfra tok vi Stjørdalsveien videre til Dalen blindeskole. Bilde 5 fra Lilleby er tatt lenge før min tid. Bygningen midt på bildet er Finnes barnehjem, oppført i 1907 på eiendommen Jægershvile, som vi ser mellom trærne til venstre for barnehjemmet. Like foran disse bygningene (om lag midt på bildet) kom veien fra Lade. Ellers ser vi det er kommet hus på Rønningsletta. Rønningsletta var navnet på hele området nord for jernbanelinja, begrenset av Ladeveien, Ladebekken og eiendommen Nidaros i øst. Området omfattet altså både Lilleby og det man senere kalte Rønningsletta eller Dakota

(bak Jægershvile). Navnet Dakota ble et populært navn på Rønningsletta. Det forekommer på bykart fra 1902 og har nok sammenheng med den store utvandringen fra Norge til Midtvesten om lag samtidig som bebyggelsen i dette området vokste fram.

Den høge pipa helt til venstre på bildet er pipa på Nidaros Teglverk, som ble anlagt ved århundreskiftet på eiendommen Nidaros. Det ble nedlagt i 1925 etter at professor Harald Pedersen hadde startet sitt eksperimentalsmelteverk på eien-

Bilde tatt 31. august 1951 av Widerøes Flyselskap. Kopi fra Universitetsbiblioteket i Trondheim

Bilde 6

dommen. Det var begynnelsen til Lilleby smelteverk.

Den store hvite bygningen med høg pipe, som dominerer på bildets høyre side, er Aktieselskabet Dampvaskeriet ("Etablisement for vask og stryking, kemisk rensning og farving"), som startet i 1901. Det hadde i 1916 adresse Lillegården, Lademoen. Senere var adressen Stjørdalsveien 1. Eiendommen i forgrunnen må være Jarlheim.

Bilde 6 viser Lilleby omtrent slik det var da jeg gikk i første klasse. Her finner vi igjen Finnes barnehjem nederst til venstre klemt inn mellom brakker og industribygg. Helt i venstre hjørne kommer

veien fra Lade, og vi skimter noen av trærne på Jægershvile. Midt på bildet går Stjørdalsveien. Vi ser husene på Rønningsletta, Gaden & Larsens bygg til høyre litt oppi veien, og fabrikkbyggene på "Ståltaugen" på begge sider av veien. Lilleby smelteverk er lett å lokalisere på grunn av røyken.

Udergangen under den gamle jernbanelinja var trang, mørk og "skummel". mens udergangen under den nye jernbanetangenten som tyskerne bygde over Lerkendal til Leangen, bare var som ei høg bru over hodene våre. Det var kommet nye villaer ved Dalen blindeskole (bl.a. i Konsul Lorchs gt). Etter å ha passert dem, var det kort vei til Innher-

Bilde 7

Bilde tatt 9. august 1955 av Widerøes Flyselskap Kopi fra Universitetsbiblioteket i Trondheim

redsveien og skolen. Da jeg gikk i første klasse, gikk det ingen buss, men senere kom det bussrute fra Lade via Fagerheim, Leangen og Innherredsveien til sentrum.

Høst og vår kunne vi sykle. Da brukte vi alltid veien langs flyplassen. (til venstre på bilde 6). Vi ser flystripa og veien til venstre for den. På sletta ned mot sjøen ser vi hangarer bygd av tyskerne (i dag Jørgen B. Lysholms vei), og mellom veien og flystripa flere hangarer. Etter å ha passert flyplassen, gikk veien (som i dag) gjennom jernbaneundergangen ved Leangen og til Innherredsveien og skolen (bilde 7). Nyeste bygg på skolen var i 1952 det røde bygget nederst i Bromstadveien. Vi ser at Nidar er

en liten bygning sammenlignet med i dag. Det er ingen bebyggelse ennå rundt Louiselyst gård (om lag midt på bildet). Bak de store boligene som tyskerne bygde ved Leangen stasjon, ser vi Falkenberg gård med allé ned helt fra Innherredsveien. Falkenberg ligger i dag klemt inn mellom bebyggelsen ved Florum hagesenter. Deler av alléen er bevart. Det er den eneste fredede alléen i Trondheim.

Jeg gikk fire år på Strindheim skole. I 1952 kom byutvidelsen, og ungene fra Lade måtte over på byskole. 5. årstrinn havnet på Lademoen fordi det ikke var plass til oss på Lilleby. Dit ble vi flyttet i 6. klasse, og i 7. klasse havnet vi på den nye Lade skole som sto ferdig i 1954.